

Meie Mats

16. aastaläit.

Üffit nummer 30 top.

Str. 156.

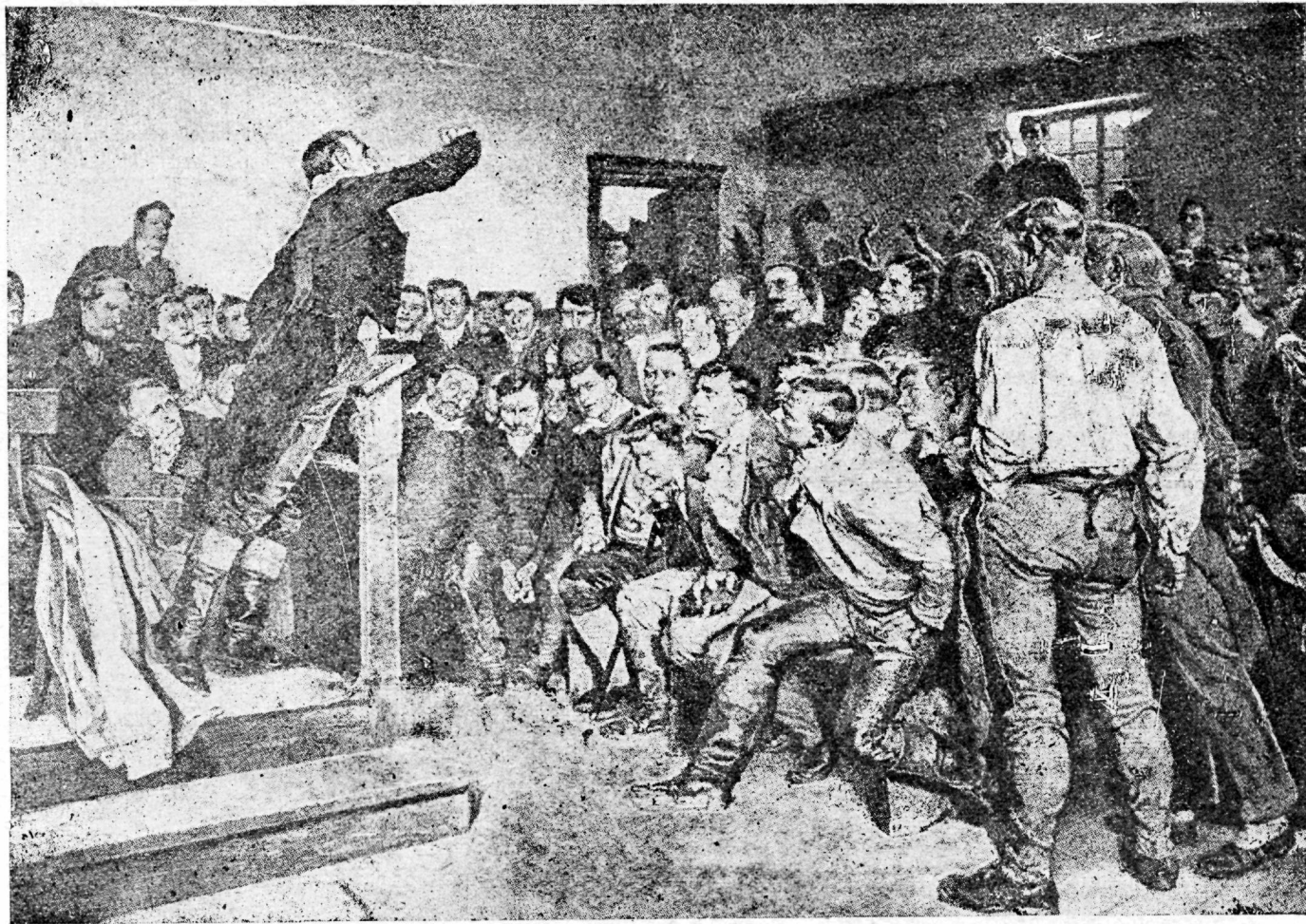
Saupäewal, 12. (25.) augustil 1917.

Str. 156.

Wõitlus loodusjõuga.

Andrejewi joonistus.

Wabadusewõitlus Saksamaal.

Professor Steffens kutsus oma pealkuulajaid üles wabaduse eest wõitlema. Napoleoni walju walitsuse tagajärjel ärtas fakslastes ifamaaline tunne ja kui Napoleoni omawoli Saksamaal wiimase piirini läks, kajas läbi terve maa hüüid: „Maha tirann“. Õpetlased, mõttetargad ja jutlustajad kihutasid rahwast wabadusesõjale.

Mus paradis.

Ewald Gerhard Seeligeri roman. (Järg 2).

Kolme päla tunni järele said nad raske tööga walmis. Oja seifis. Siis läksid nad käiku. Must hiiglaruum oli pool laiemaks kistud.

Rätgu pöranda praod olid plahwatuse jõu läbi rohkenenud ja suurenenud.

„Fritz!“ ksisendas Hefekiel pimedusesse.

Minult siigawuiesse kulluro wee mühin wastas. Nende hääl ei suutnud hiiglatoopas wastutajagi äratada.

Nad tungisid siigawamale ja hüüdsid.

„Asjata! Reegi ei wastanud.“

Wiimaks, kui juba karta oli, et käikude rägastikku ära ekstiwad, tulid nad tagasi.

Nii jõudsid nad jälle päewawalgele.

„Et tema enam tagasi tule!“ ütles Hefekiel kurwalt ja ta pea wajus norgu.

Gontarp ei wastanud midagi.

Tema pill langes nõrga tammi peale. Kui Fritz arwamine, et nad geoloogilise aurumafina kindlustuse wentili peal isiuksid, tõsi oli, ja kahtlemata oli ta tõsi — siis oli veel suuremat aurupuhangut oodata.

„Meie peame tammi kõwendama!“ ütles Gontarp ja wõttis lähema kiwi kätte.

Ja jälle töötasid nad palehigis kuni lespäew ju mööda oli. Siis läksid nad waitides tule juurde tagasi.

Kui Hefekiel parajaste potti tule pealt tahtis maha wõtta, kostsid wäljast sommud.

„Tere ta!“ ütles Fritz lõbusaste. „Oli see aga tore jõtt!“

Tuli kustus juksedes ja aurates. Hefekelil oli pott käest maha kulluud.

„Fritz!“ ksisendas ta ja lobas õhus poti järele.

„Seal ta on!“ naeris Fritz ja andis Gontarpile kätt.

„Olen seda ilka ütelnud — tubli mees saab igal pool läbi!“

„Aga tubas ja sealt wälja said?“ küsis Gontarp ja filmitjes teda imestades.

„Ma seal sees ei olnudki,“ wastas Fritz ja istus maha.

„Ma panin käte ja jalgadega wastu, ja nii sain pragudest üle. Tagasi ma tulla ei saanud, siis lasstin ebaft. Itta üles poole. Tuleriist oli mul tegetw. See peab inimefel ilka korras olema. Igal nurgal tegin korra tuld. Ja wiimaks tulin ülewalt mäetipult ühe praod kaudu jälle wälja. Noorel mehel peab õnne olema. Aga nälg on mul ta ja janu! Ja selle sin tõin kaasa!“

La tühendas taskud, mis kullatükka ja kullatirva täis olid.

„See seal üleval on hoopis teine tööstus!“ naeris ta ja kõigutas püdelit. „Terwis! Pärast wuhisen lohe jälle alla!“
 „Ei!“ otsustas Gontarp tõsiselt. „Meil on ainult tuus kätt. Ja see oleks suur wiga. Meile on inimesi tarwis. Inimesi ja weel kord inimesi! Meie läheme niipea kui wõidlit Meiril Labdoni pärijaid otsima. Siia tulewad nad meie seltsis heameelega.“

Pärast sõdmist läksid nad alla järwe äärde.

„Tamm on liiga nõrk!“ hüüdis Fritz ja waatas ringi. „Meie peame wentilile weel palju enam rõhku peale panema, muudu algab asi otsast jälle peale.“

Siis jooksis ta mäest üles ja hakkas rufuhunikute kallal tallitama.

„See lahti!“ hüüdis ta ja üks murdunud samm weeres mäest alla, hüppas üle kivide, mis teel ees olid, langes üle kanalijuu wette ja jäi suure samba kõrwale peatama.

„Suohoo!“ karjus Hefekiel. „Seda ostau mina ka!“
 Ruttu jooksis ta üles.

Nüüd läksid nad terwe puusamba weerema. Teel murdus sammus kahels, mis mõlemad tammi sisse puurisid.

„Ettewaatus!“ hüüdis Gontarp ja langes tekinud aukust toppima.

Järgmise samba weeretaskid nad hädaohtu alla. Kumbki toetas sammast teisest otsast. Nii wõisid nad sammast tahtmist mööda juhtida. Kord toppas Fritz, kord Hefekiel, alles just kanalijuu ligidial langesid nad kõrwale.

Plaksti jäi sammus just tammi ette peatama.

„Weel wähe!“ kisendas Fritz ja jooksis jälle üles. Nähtawaste tegi temale asi lõbu.

Ra Gontarp pani nüüd käed külge. Ja õhtuts oli tammi ees suur kiwimurd.

„So!“ ütles Fritz rahulikult ja floppis sõrmedest tolmu. „Sellest on küll. Nüüd wõtame ruttu õhtut, siis algab asi jälle. Katsteist tundi kestab see itka, ja seekord tuleb ta pilwena.“

Hefekiel andis nõu wee peale sõuda — tema kui mere-mees usaldas wett enam.

„Mitte!“ hoiatas Fritz. „Meie peame itka läpärast olema, et aukust toppida. Sest kui terwe järw katlasje wuliseb, siis tuleb plahwatus misjagune.“

Ra Gontarp arwas sedasama.

Pooltundi hiljem pühkis Fritz suud ja waatas kella. Päikese loodeni oli weel pool tundi.

„Weel kümme minutit!“ ütles ta ja tahtis piipu põlema panna.

Kuid see kullus tal käest maha. Cemalt kostis tume müriin ja maast jooksis tafane wärin läbi.

„Juba algab!“ kisendas ta ja oli esimene järwe kaldal.

Kerge aurupilw kräsules mustast maa-alusest august wälja. Siis käis maast teraw tõuge läbi. Järw lõi latnetama.

Siis sülitas kanal kiwa wälja — see oli aur weega segamine, nagu geiseri oma, kuid ta tuli wildakult. La juukses kaugele üle tammi, pool sellest murdus tammi ees seiswas kiwimurrus.

„Siitamaani on kõik weel hea!“ tähendas Fritz.

Siis aga wärises maa nagu krampide käes. Hefekiel tõmbas enda tahtmata langu ja ajas jalad laiaks.

„Maru aeg!“ urises ta, Fritzju julgustades.

Itka metsikumaks muutusid tõuted, terwe jäest mäetalas muutis kaju, läks järsumaks.

Ja siis tuli katastrof.

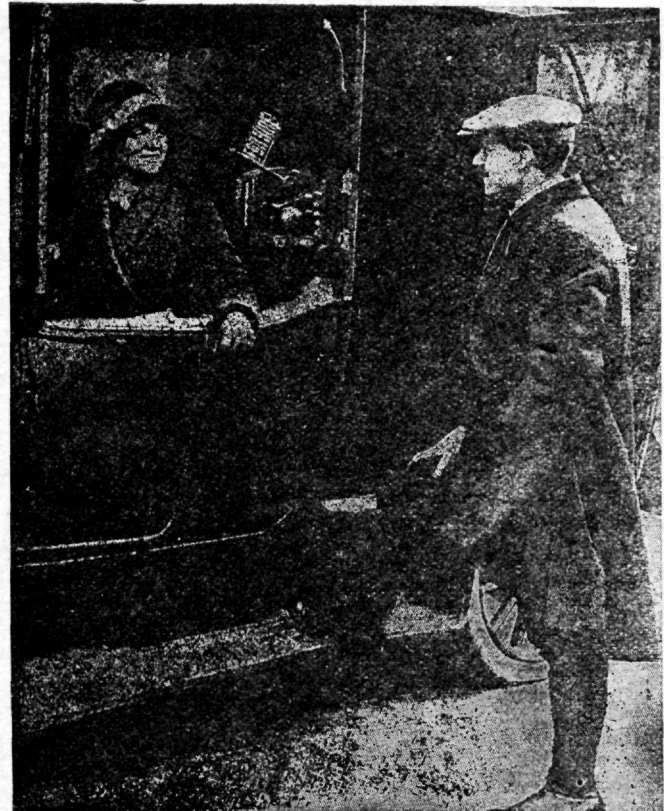
Selge aurujuga tuli maadõhust, pühkis nagu luuaga kunstliku kiwimurru eest ära, lõi tammi puruks ja tegi weele jällegi tee wabaks. Selle aurujoa müriin hüppas üles pilwedesse, mis wastulaja müriksedes tagasi wistastid. Mõni minut polnud midagi näha. Kõik peitus walge wahu hõlmas.

„Rabunud!“ ütles Fritz ja lehtitas õlgu.

Siis wärises weel kord maapind nende jalgade all — itka wähemaks muutus wäljawoogawate aurujugade jõud.

Siis jäi kõik muinasjutuliselt vaikseks.

„Wõidetud!“ ütles Gontarp rahulikult.

New-Yorgis. Patriotiline naisliikumine. Wilsonärive tütreid autojuhtide kohusi täitmas, et seda rohkem mehi sõjawäe jaoks wabastada.

Tema seisits just kalda ääres ja näitas alla.

Järw oli wait, aga pillamissi tõusis ta põhi üles. Terwe rufuhunik, mis ta peegli all seisnud, tõusis filmanähes õhuse ja jät seisma. Ugemata kalad siplefid mudas.

Järw oli umbes kaks sada meetrit taganenud; oli tekinud kitsas maanina — kõik kolm paati seisid kõrgel tuiwal.

„Hurra!“ kisendas Fritz ja leerutas mürti. „Aga tont uskugu seda rahu. Kui põnewus lahtub, jookseb jõost jälle renni. Meie peame uue tammi tegema.“

Siis tundsid nad weel üht tõuget, kuid see käis enam kõrwale.

Suure sambapalsee jäänused olid wiimase raputuse läbi peatuks kaotanud ja tulid nüüd koguna ülevalt alla, otse kanalijuu ette jädhes.

„Noh, seal on neil hea olla!“ tähendas Fritz. „Kui aga mäelaewandus koku ei kukunud!“

„Waata, waata!“ kisendas Hefekiel ja tähendas lähema mäe peale, mille küljest parajaste hüglasuur aurupilw üles kerkis.

„Noh, mis?“ wastas Fritz peaaegu õlasi lehitades. „Sealt tuln ma ju wälja.“

Kui nad päikese loode ajal templisse tagasi läksid, kus Meiril Labdoni warandus seisits, seisid nad suure rufuhuniku ees. Aga Fritz leidis sinna ometi weel murtud sammaste ja rahnuude wahelt teed, kuid ainult nii kitsa, et Gontarp ja Hefekiel läbi ei pääsenud. Sellepärast läid nad laagri wäljas üles ja tegid tule üles. Kui piibud põlesid, rääkisid nad pääwasündmuste üle rahulikumalt.

„Ees ja taga lõwa müür,“ ütles Gontarp, „ja hädaoht on arwatawate nüüd jäädamult mööda.“

„Mis hädaoht?“ arwas Fritz põlgawalt. „Selle loha peale ehitan ma aurumakna. Ega's meie ometi odawat jõualikat kinni ei sulu, siia tuleb elektri keskjaam.“

"So so!" naeris Gontarp. "Niisama weider kui julge. Aga et's ma wõiksin asja filmas hoida. Ma usun, Meirif Laddonil on ta mõned insfenerid lehe peal."

"Mis insfenerid!" ütles Fritz läega wisates. "Ka need on ju inimesed. Mina olen wäljadoppiuud elektrotehniker ja montör. Niisugune asi tuleb lohe teha wõi üleüldse mitte. Ja mis kuldesse puutub, need meid ei takista."

Gontarp silmitses teda pead wangutades ja hakkas siis Laddoni testamenti uurima. Inglise original oli kelbris waranduse juures.

Järgmisel päewal otsis Heseleel tõusnud järwepinna kalda läbi ja leidis seal juures mitu wäikest kuldaska, mida suured, weisfelged, aga korratumalt lihwitatud teemandid kaunistasid. Leemantide lihwiwimist ei olnud wana kultuur nähtawaste tunnud.

Fritz, kes terve päewa mäelaewanduses ümber kolanud, oli silmanähtawalt nende kenade wäärtasjade peale tade. Gontarp lihtlas reisu edasi, sest ta tahtis raste tulla asemel ainult kallid kiwa kaasa wõtta.

"Neil inimestel oli wististe oma teemandi laewandus!" arwas Fritz.

See oli ta Gontarpi meelest selge ja sellepärast läksid nad järgmisel hommikul, küpsetatud talu moonana kaasa wõttes neid, otstima.

Kõige pealt juhtisid nad oma tähelepaneku ojaorgude peale. Kuid kufagil ei leidnud nad inimeste tegewuse jälgi. Terve wana kultuur, mille maawärtsimine häwitatud, näis ainult järwe kaldal seiswa linna ja kallataewanduse peale ulatawat.

Toredad metsad kahel pool mäe olid kõiksugu loomi täis. Gontarp lastis kaks haguti maha, mida orgi otjas praeti, kuid just head nad ei maitsenud. Heseleel selle wastu lastis omalt poolt toreda jaanalinnutana maha, mis ülihea maitses. Karja metsõigu, kes kaugemal metsas elutsesid, jätsid nad rahule. Fritz otsis ainult teemantisi. Ohtul istusid nad jälle tule ääres.

"Sna reisid Londoni laudu Põhja-Amerikas ja Kantonis!" ütles Gontarp Heseleelile ja andis talle nimetirja ära. "Kõige esiti otstid nimesid, mis alla on kriipsutatud. Need mehed on Meirif Laddonile isefaranis armsad olnud. Seal on kõige pealt James Wilkar ehk Joe Green ise Huntingtoni juures Londoni Chelseas. Temal on liignimets lord Russel. Edasi Tubli-Benjamin St-Louis. Ja wiimaks Hangsin-Kwang Kantonis — mandariin. Need kolm otstid sina üles ja ei tule enne tagasi, kui need leidnud oled wõi kindla tunnustuse tood, et nad surnud on. Teisi ei tarwitse ja niilaua otstida. Need adresfid annad ära mõnele häwiole. Need wiidwad pärast järele tulla. Minu otstida jääb Sebastian Droll, kohtundunik Berlinis; mina reisin Europa mannermaa läbi."

"Ja mina," hüüdis Fritz. "Mina lähen Hulli ja ehitam karpaatistid. Stolton ja Ro. on esimene jahilaewade firma Europas."

Gontarp oli sellega nõus.

"Peame kõrgemale minema!" ütles Fritz hommikul.

Nii siis ronisid nad mäeotsa, mis lage oli, ja waatasid ringi. Siis jõudsid nad kiltmäele, mis kolme mäeladwa wahel seisis ja mille peal stepirohi kaswas. Maapinnal oli siin hoopis teine laad.

"Liwakivi!" kinnitas Gontarp.

Tunni aja pärast seletas Fritz:

"Mul on lange joogihäda."

Aga pudelid olid tühjad. Kruua aega otstisid nad wett. Lähilastja liwakivi imes kõi oma siise. Wiimaks, lagendu äärde jõudes, nägi Fritz oma suures hädas sügawas peegliselget pinda.

"Seal!" hüüdis ta ja jooksis ruttu mäeweeru mööda alla.

Gontarp ja Heseleel, kel enam aega oli, läksid aeglasmalt ja nägid, kuidas Fritz kumardas ja kae suu juure tõstis. Aga ta ei joonud.

"Petroleum!" mõitgas ta ja raputas sõrmi, mille külles petroleumitilgad särasid. "Puhas petroleum!"

Mõne sammuga oli Gontarp kohal. Ta waatas weelikku ja pidi Fritzule õiguse andma.

Selle janu näis korraga kadunud olewat.

"Surra!" ksenidas ta. "Mina panen auruturbini kinni. Meie wõtame petroleumimotorid. Kõige parem, mis leidub. Näitid ainult weel teemandi laewandus!"

Aga seda nad ei leidnud, ehk küll hoolega otstisid.

Selle asemel jõudsid nad warsti ilusa allika juure, mis kõige paremat wett andis. Seal nad jõid ja täitsid ka pudelid.

Neljandal õhtul tulid nad järwepaldale jälle tagasi. Muudatust seal ei olnud, ainult muda oli ära kuitanud, ja kowa kui kiwi. Fritz käis weel musta hüglaakent waatamas — ta seal polnud uudist. Lummalt puhkaw pime sügawus. Ja muud polnud kõige wähematki näha.

Kui ta templi juure tagasi jõudis, täitsid Gontarp ja Heseleel parajaste kõige kallimaid ja suuremaid kallid kiwa tontidesse.

"Somme läheme teele!" ütles Gontarp. "Kulla jätame siia."

Ja nii sündis.

Kad panid kallakeldri kitta awause kiwiga kinni, tasfifid kiwikotid alumiiniumipaati ja läksid järwele. Teised paadid jätsid nad maha. Esimest dõmaja pidasid nad ülewalpool esimest weekeerdu. Lennuaparad puhkas poolagunenult põlise metsa ääres palmilehtedest ratuje all.

IV.

Testamentitättjad.

Kuus nädalat hiljem lastis ennast Rio de Janeiros asuwas Brasilian-Diamond-Corporation Limhtedi äris, mis Uwenido Centralil seisis, kahese direktorile keegi peenes riides herra teatada, kel teener kaapas oli. Raardil, mis tuppä toodi, seisis nimi Fritz Blaschte. Sateadwalt astus ta tuppä, tema järke teener, kes aga keegi muu ei olnud kui Karl von Gontarp. Et tundmataks jääda, oli ta selle tee walinud. Peale selle kandis ta poolpitka habet ja oli wiimaste reistwaewade tagajärjel kõhnaks jäänud, nii et teda isegi ta heatahtlik soowitaja — põllutõõminister Dr. Ernesto Figueira enam ära ei oleks tunnud, kui ta temale uulitall oleks wastu tulnud.

"Siin on mõned kiwid," ütles Fritz Inglise keeli, selle juures taskust peotäie teemantisi lauake pannes, "need tahkasin ära müüa, aga ainult kui hea hinna maksate."

Direktorid, kaks wäga wiisakat inglasi, proowisid kiwa hoolega ja suutsid waewalt imestust warjata. Kõige suurem kiwi kaalus 88 karati. Teisedki ei olnud palju wähemad.

"Nende kiwide kallal on juba tõõtatud," tähendas esimene direktor.

"Arge endid ilmaaegu waewake!" tähendas Fritz. "Kust need kiwid pärit on, ei saa teie ital teada. Ei soowi teie neid osta, läheme mõne maja edasi."

Muudugi tahtsid direktorid kiwa osta, tähendas: wõimalikult odawaste osta. Nad tegi eelarwe, tegid mõned numbrid, kaswatasid, ja paktusid 80,000 naela. Ihwijärele olid kiwid wähemalt wiis korda kallimad.

Fritz pööras pead. Karl von Gontarp nikutas waewalt nähtawalt. Ja äri oli aetud. Muhelebes pistis Fritz maksujuhatusse ümarguse summa peale taskusse ja tahtis lahkuda.

Aga direktorid ei lastnud teda nii kergeste lahti.

"Peaks teil weel enam niisuguseid kiwa olema," ütles teine direktor, "siis oleme walmis Teid heameelega edasi teenima."

"Olen Teie adresfi enesele juba üles tähendanud!" wastas Fritz ülewalt alla ja lahkus Gontarpi seltsis.

Waewalt olid nad wäljas, kui üks direktoritest juba kellanõõbi peale wajutas ja kofe selle järele üks wäike, karmas portugallane siise astus.

"Ruttu, ruttu, sennor Machado!" hüüdis direktor ja tähendas alnast wälja. "Kas näete seal neid sakslasi? Minge neile järele ja kuulate järele, kes nad on. Nad näitse teemandiwälja leidnud olewat. Teie kahju see ei ole, kui meile nende üle wõimalikult pea selged teated toote."

Antonio Machado jooksis wälja ja watas Uwenido Centrali mööda ruttu alla, nagu hagijas, kel jänesejäljed

Ausammass tsaarile-handarmile Peterburis.
Sellel ausambal ei ole mingijugust kunstiväärtust ja ainult ärritab möödaminejaid.

käes. Peagi leidis ta oma ohvrid illes. Ja jäitähelpanemata nende taha. Rua Dvidori nurgal tuli leegi neeger nende juure — see oli meremehe moodi riides. Nais nende seltsimees olevat, sest nad teretasid üksteist lätt andes.

Nüüd läksid nad Inglise panka raha järele. Restis tükk aega, enne kui raha lätte said. Selle wiisid nad jälgedele segamise otstarbel Salsa-Brasilia panka, kuhu selle jälle hoitule andsid.

Selle kõil sai Machado ilma suurema waewata teada. Sest nad ei warjanud oma asje, waid täitsid eestpoas sellekohased formularid täis. Antonio Machado tarwiis ainult ligidale hülida. Ra rahamatsmise juures polnud mingijugust wahetuhtumist. Konto nimi oli „Meirik Labboni testamendi konto“ ja igamees kirjutas kontole nime alla. Wäheke rahaga ja tsheliraamat tastus lahtusid nad jälle pangast.

Antonio Machado julges elawal Rua Dvidori uulitsal nende ees sammuda ja nende juttu kuulata. Nad rääkisid Salsa keeli; ta tema oskas küllalt niipalju Salsa keelt, et neist wõis aru saada.

Nad otsisid hotelli — head hotelli.

Nüüd oli Antonia Machado jaoks aeg tulnud. Ta kannatas, kuni nad ühe riidemagasiini ette seisma jäid, astus nende juure ja kergitas wiisakalt kübarat.

„Herrad soowivad head hotelli?“ küsis ta wiisakalt, nagu see portugallasele kohane oli.

„Beolaew!“ tähendas Fritz ja silmitses teda põlgawalt. Aga Gontarp wastas wiisata küsimise peale Portugalia keeles sama wiisakalt.

„Meie wõtame teie abi tänuga vastu,“ ütles ta, ja teised olid sellega nõus.

Nüüd teadis Antonio Machado, kes neist kolmest ninamees oli. Mitte Fritz Blaschke, waid see teine tugew, sirge habemil mees, kelle nime ta aga weel ei teadnud.

Ta soowitas kõige pealt hotelli „Internatsional,“ mis Silwestri tipul, kolmjada meetrit merepinnaft kõrgemal, seisis. Kuid sellega polnud tal õnne. Wõerad tahisid linna jüdamesse jääda.

Nõnda wiis ta nad siis Rua Dvidori tungist raudtee jaama ligidale, kus Rua Estritos — waitfes kõrwalises uulitsas, kolm hotelli kõrwu seisid. Restamine neist oli Libertade-hotell.

„Selle wõtame!“ hüübis Fritz ja tüüris otsetohe ulse poole.

Teised läksid talle järele.

Hotell oli ühe Schweitzi alama oma. Omaniku nimi oli Wilhelm Nägli. Tal oli 50 tuba, elektri walgus, telefon, lift, ja ta hinnad olid head.

Gontarp küsis peremehe järele.

Wilhelm Nägli, lahte, paks herra, ilmus ja tegi wiisaka lumarduse.

"Mis maksab see hotell kõigi tubadega aasta peale üürides?" küsis Gontarp.

Nägli, kes muudu väga osaw mees ja neli keelt oskas, taotas selle ootamata küsimise juures oma waimukindluse. Riisama oli lugu Antonio Machadoga. Aga seda uubishimulikumat sai ta.

"Teie tahate terve hotelli ära üürida?" kogeles Nägli üllatult.

"Ja ta maksab?" küsis Gontarp väga rahulikult.

"Meie maksame raha ette." Lühikse mõlemise järele nõudis Nägli kuustuhat naela. Wäikides wõttis Gontarp tšekkiraamatu ja täitis esimese lehe täis. Allkiri oli: "Meirik Labdoni testament."

"Tänast päewast saadit," ütles ta, Wilhelm Näglike tšekk kätte andes, "on see hotell meie tarwitada. Wõerad, kes siin veel elawad, ajate teie wälja, kui nad siin veel enam kui neli nädalat tahawad elada. Meie reisime lähemal päewil Europasse ja saadame teile seal uued wõerad. Kes teile allkirja toob: "Meirik Labdoni testament," selle wõtate wastu, ilma küsimata, kust ta tuleb. Ja teie annate temale kõik. Mis wälja annate, panete kirja. Suljate ei ole alati peened, kuid see ei puutu asjasse. Andke neile riided ja raha, päewas nael. Teile makstakse see kõik jöhwil pealt kinni."

"Teie saate minuga rahul olesma!" wastas Nägli.

Antonio Machado, kes kõike seda pealt kuulanud, uskus, et nüüd juba küllalt teab, ja lahtus, sest et teda keegi jääda ei palunud.

Bookundi hiljem seisis ta oma direktorite ees, kes tema aruannet tähelepannes kuulafid.

"Näib jutt olewat laewandusetööstest," ütles wiimaks esimene direktor. "Bidage neid veel filmas ja katfuge nende üle lähemaid teateid saada. Olge walmis ka Europasse reisima."

Antonio Machado walwas seftjaadil Libertade-hotelli Argufe filmadega. Naljanda päewa hommikul wõis ta oma direktoritele teatada, et wõerastel nõu olla "Votrangega" — Gamburi — Amerika kinni laewaga — Europasse sõita.

Wilhelm Nägli oli neile kuni Boulogneni ühe laewakontorist platfidi wõtnud.

Kuid ninamehe nime ei olnud Antonio Machado kõigest waewast hoolimata teada saanud.

"Lisabonist ootame teilt esimest telegrammi!" ütlesid direktorid Antonio Machadole, kes enesele ka sellesama laewa peale piletid ostis.

Rohm kõrwutiseiswast tuba üüriparda pool külfes olid Fritz Blaschyle ja ta kahele teenrile walmis hoitud. Paraku olid ka kõrwakruumid juba kōil ära wõetud, nii et Antonio Machado ühe laugemal seiswa ruumiga pidi leppima.

Õhtu eel lahtus "Votrangega" Rio de Janeiro sadamast Gontarp, Fritz ja Hefekiel olid laewal, rinnutafid lõbusaste reelingul ja filmitfifid ilusat pilti, millest pillkamisi pidid lahtuma. Onnelikult jõudfid nad kitsast wärawast läbi, mida suhtrupea wõlkas latw walwas, ja wõtsfid Frio maanina taga kurfi Bahia peale.

Järgmisel hommikul teretas neid eine juures Antonio Machado, kes üldanellit näis olewat. Gontarp käis temaga wiisakalt ümber, aga wäikse portugallase pealetungiwus kaswas iga päewaga. Mäti wiibis ta nende lähedal.

"Mis see nähwits tahab?" urises Fritz lahtlewalt. Kui nad oma asjust rääkida tahftid, pidid nad kajutise minema. Kuid sealgi rääkftid nad tafa.

Antonio Machado luuras alati ukse taga ja kuulatas, nii et see ju stewardilegi filma paistis. Aga wäike mees oli niiwäga oma ülesande külfes, et ta omast heast nimest midagi ei hoolinud. Ta pani kõrwagi wõtmeaugu peale.

Kuid see kõik oli ilmaaegu.

Kajutis wiibijad rääkftid niitafateft, nagu oleks neil suur taladus olnud.

Ülki läks uks lahti ja kōi kuulajale nii kõwaste pähe, et ta karjatades langes.

"Wabandage!" ütles Fritz wälja astudes. "See sündis heameelega."

Witmesunnikst Bahias wiibimist tarwitafid reiftjad maaleminekufks. Antonio Machado, kel muht ota ees, läks nendega kufsumatalt ühes.

"See on nuustur!" tõendas Fritz Blaschle.

"Bahemase poole!" komandas Gontarp.

Pillkamisi lōntfifid nad ühest majadelogust mööda ja pöörasfid siis jälle endifesse uulitfasse tagasi. Kuid ka Antonio Machado tegi ühes nendega selle kõwerufe kaasa.

"Nüüd on mulle sellest kõepoolest küll!" seletas Gontarp pahafelt. "Sellest mehest peame kudagi wiifi lohti jaama."

"Masfal on õigus!" ütles Hefekiel ja tahtis wõerale kohe kaela karata.

"Mitte nii!" ütles Fritz ja lahmas ta kääst kinni.

"Mitte nii ruttu! Tuleb veel paremaidki aegu!"

Nad läkfid restorani ja söid.

Antonio Machado istus naabrilaewa juures. Sobneesli tõllas, kuhu nad pärast istufid, istus ta otte nende wastas. Fritz pigistas käd tasus rufitafse ja Hefekiel kiristas hambaid. Aga nad ei wõinud efiotja midagi teha selle wiisaka, lihaksaanud pealetungimise wastu.

Nii jõudfid nad wiimaks tema sekfis elektritrammwail wälja tuletorni juure. Nad läkfid kalda alla ja istufid kahe wana roostetauud fuurtükki peale. Juttu ajada nad ei wõinud. Machado istus nendest pifut maad eemal kalju otsas ja kuulas.

"Senhor Machado," ütles Gontarp wiisakalt. "Teie austate meid wäga filmapaitwa poolehoiwufsega. Kas tohin küfida: miks?"

"Miks ei?" wastas wäike mees ja tuli koguni nende juure. "Mina armastan jakslast. Nemad on maailmas esimene rahwas. Nende kääst wõib alati õppida. Sellepärast olen ka selle keele kätte õppinud."

"Dollus!" hüüdis Fritz jämedalt. "Teie nuufite ainult kuulamise otstarbel meie ümber."

"Muidugi, muidugi," kinnitas Antonio Machado, elawalt kättega weheldes. "Mina kuulan teie juttu, olen braskialane ja rändan maailmas õppimise otstarbel. Inimene ei suuda maailmas ial küllalt õppida. Ja meil, braskialastel, on palju õppida. Meie kääme alles lapfekingis."

"Serra Machado!" naeratas Gontarp. "Teie ei tohi teiste kannatust kauaks kaalule panna, waid peakfte tagasihoiidlikum olesma. See ei lähe, et hommikufst õhtuni õpita. Pealegi ei ole meie laewal ainsad jakslasted. Selle järele otustage kui haritud inimene ije."

Antonio Machado tegi kõigepealt kurwa näo. Siis naeratas ta heasfidamifelt, tegi wabandawa käeliigutufe ja wõttis siis uuesti endifese kohale kalju peale istet.

Nõnda istus ta nende juures kaks tundi, kuni pimedus kätte jõudis ja wiimane tramwawagun taldauulitfal esimise äraõiduid signali andis.

Õli aeg teele minna.

"Rihuta ta eemale!" sofistaf Fritz Hefekielile kõrw ja läks Gontarpile järele.

Hefekiel wõttis wäikse, rabelewa portugallase nagu lapse kää peale ja kandis alla kalda äärde. Umbes kaks-kümmed meetrit kaldalt ulatas madal kaljurahn wahutawast mereft wälja. See oli loht, mis Hefekiel Machado jaoks walmis maadanud, ehk see küll kää ja jalgabega wastu pani. Portugallajena karis ka wett kui tuld. Kuid Hefekiel selleft ei küfinud.

Ta läkfas riidepambu kaenla alla ja sammus itla fūgawamale wette.

Antonio Machado karjus, nagu oleks keegi tal kõri kallal. Aga niipea kui esimene weepiift talle suhu tungis, pigistas ta suu kohe kinni ja jäi wait kui sukk.

Kui Hefekiel jalgade all enam põhja ei tunnud, ujus ta küll maad, ja warsti istus Antonio Machado nagu märg hüilge kaljul.

Hefekiel läks ajawittmata kaldale tagasi ja lippas ruttu raudteele, mida Fritz seni kinni pidanud. See maksis ainult ühe dollari jootraha. (Järgneb.)

Detabristid.

E. P. Dholenski.

A. B. Podshio.

A. S. Murawjew.

Lähedased hinged.

James R. Ringi jutustus. Tõlt. S. J.

Noor leitnant ulatas kaptenile pitserdatud kirja ja ütles:

— Siin on veel üs kiri noorelt naisterahvalt Brightonist, kelle mees surma on saanud. Mis pärast talle mehe surmast ei teatata?

Kapten Farly sirutas kae harilikult liigutusega ümbritu järele, leitnandi sõnu kuulamata. Roodutomanööri tšenfeeris ta oma soldatite kirjawahetust.

Waitne oli sel ööl kaewituses. Jagu inimesi magas, teine tultus walmisolewate püssidega. Kuid tarwitises kaptenil peenikest naisterahwa käetirja ümbritul filmitseda — filmapill kadus harilik, tüütaw ümbrus. Farly armas, nagu tunnels ta wäikse aiakese rohu ja lillede lõhna, kus nii todufult wäike walge majake asub. Läbi ainate on tuba näha, milles kirja kirjutaja naisterahwas töö juures istub.

Esimestes kirjades rääkis ta ainult armastusest, siis ilmusid uued helid — naies ärkas ema. Witmaks kiri, mis oli täis ekstaasi ja emalikkuse waimustust, jõudis päralt kaks nädalat peale seda, kui õffises wõitluses kapral Darton langes, kes iialgi enam armsama kirjutatud kirjast ei wõinud lugeda.

Ja siis tegi kapten otstufeks, ennem märkuse alla satuda, kui lasta, et kaprali nimi wõitlusewäljal langenute nimekirjas ilmuts. Peale selle, et ta tundis, kui tarwilik tema kaitse noorele emale on, tegi ta seda Dartoni mälestuseks, kes sõjawälle wabatahtlikuna astus ja peagi oma kaasteenijate seas sumpatiat äratas. Kapten armas ümbritu ja hakkas lugema:

„Minu kallis,

Läbi Elisabeth soendab ennast aias päitse käes ja palub sulle edasi anda, et Sa minu pärast rahutuks ei saaks, sest tema ja cousin Crasley hoolitsewad nii väga minu eest. Usun, et Sinu käsi paraneb. — Meie oleme kõik nii õnnelikud, et Su asjad hästi lähewad, — meie oleme ju hingege alati Sinu juures. Aga mina, kallis, katsun eneses kõigest jõust nõrka naisterahwast ära wõida, kes väga Sinu järele igatseb. Kui mul raske on, siis mõllen ma, kui palju rassem Sinul on. Kui meie laps selle suure sõja peale waatab, ütleb ta: minu isa oli kangelane! Sa ärgu olgu tal häbi oma ema eest. Armastan ja usun Sinusse igaweste.

Jenny.“

Kapten surus filmad filmapilgus kinni, nagu pimestanult ootamata walgusest. Siitamaani ei tunnud ta isikliku elu. Kõik oma jõu ja energia pühendas ta sellele, et elus teatud seisuhohani jõuda, ja naisterahwaste peale waatas ta kui millegi isearalise tähtsusetuse peale. Ja korraga, siin kaewituses, wõib olla jurma läheduses, awanes talle tõsine elumõte.

Dartoni noore naise kirja kõrwale panes, wõttis ta paberi ja pliiatfi ja kirjutas. See oli neljas kiri, mis tema kaprali surmapärawast saadit kirjutatud.

„Minu kallis naine!

Kui Sa teaksid, mis mulle Sinu kirjad on, kuidas nad mu elu wärskendawad! Sellest elust —

lahjaks — kirjutada ei wõi. Meie tšensor, kapten, ei lasse nii kui nii läbi. Minu käsi on itka weel haige, ja sellepärast on kapten nii lahe, et minu etteütluse järele kirjutab. Kui ma Sinuga oleksin, sõistaksin sulle kõrwale kõik sõnad, mis mul Sinu jaoks on. Sõta ennast, minu armsam! Terviseid täide ja tädititrele.

Sinu Robert.“

Järgmisel hommitul algas wõitlus. Kõik inimesed muutusid automaatselt enese sarnaseid häwitawateks masinateks. Leitnant, Farly seltsimees, nägi läbi were, mis ta nägu kattis, kuidas kapten waarus ja jalast haawatult maha luktus. Kui kapten toibus, nägi ta haigemaja seinu, ha lastajat õde, kes tema küsimiste peale waatas, kuidas kapteni sugulastele haawamisest teadustatud on. Nende rahustawate teadete peale waatamata, tegi midagi kaptenit rahutuks. Kuid kuidas oli lugu? Seda ei wõinud nõrk aju ära arvata.

Teisel päewal teatas Farly naaber, kodus kirja luges, rõõmsalt temale: „Aga mul sündis poeg!“ Ja lohe mõistis kapten, mis teda ärewaks tegi. Õde andis talle paberi ja pliiatfi ja wärisewa käega kirjutas ta paar õrna sõna noorele emale Brightonis.

Ja kapten ise ei saanud aru, et tofõrd tema kiri polnud wale, waid tuli James Farly tõsijest südamest. Saiguse ajal oli kaptenil palju wõimalust mõtlemiseks. Mis siis, kui Jenny mehe surmast teada saab? Mis wõib sellest järgneda? Nüüd, kus ta peale lapse sündimisest paranenud, peaks talle tõtt awaldama. Kuid siiski ei wõinud kapten midagi otstustada.

Laatsaretist wä ja tules, sai kapten puhtusele ja sõitis sugulaste juure. Ema ja õde o' id imestanud, kui ta warsti veale siiasõitu teatas, et asjataituse pärast Brightonis sõib. Wiimasest kirja Jennie teatas ta, et tema juure wast kapten tuleb, kes praegu toduks parandusel on.

Detabristid.

A. M. Murawjew.

N. J. Turgenjew.

M. S. Lunin.

Detabristid.

A. J. Odojewski.

A. N. Murawjew.

G. S. Batentow.

Päew talbus õhtule, kui kapten wälisesse jaama jõudis ja teenijalt küsis, kuidas Robert Dartoni maja juure pääseda.

Arenuses käis ta juhata tud teed, kuid koduste majateste waade mõnus nii rahustawalt ta hinge peale, et majani jõudes, milles kaduud Darton omal ajal elanud, kapten käieste enese üle walitfes. Kõliskamise peale awas toatüdrut ufse ja wiis teda wderastetuppa. Kapten istus tugitooli ja laisus mõtteid foguda — kuidas kõige parem asja alustada. Ütelda talle õite tõtt, ehl ütelda, et tema mees alles praegu langenud on?

Sel ajal astus Robert Dartoni abikaasa sisse. Ta oli pikem, kui kapten arwas, ja paenduwa, ilusa lehaehitusega.

Noor naissterahwas sirutas kaptenile läe ja ütles armfalt, kuid tagasihoidlikult:

— Olete ütlanud, et minu juure tulite. Nüüd on teejoomisets küll hiline aeg, kuid wõib olla, jooftte siiski, et tarastada?

— Hea meelega, kui see teile tüli ei tee.

— Mingisugust! — ja ta surus rahulikult kellanupu peale ja kästis toatüdrut:

— Seed! — Siis naeratas wdera poole pimestawa naeratusega.

— Mul on nii palju küsimusi, et teie wististe kõitide peale wastata ei saa, — ütles ta.

Parem rääkige mulle kõit ise, mis teate!

Kapten lootis, et naissterahwa küsimised teda asja ligi aitawad. Kuid see weeretas tahtmatalt kõit tema õladele. Kapten kõhatas.

— Olen õnneil teile ütelda, et kapral Darton ennast wäärtuslike kodumaa pojana näidanud.

— Ma olin ses arwamises kindel, — naissterahwa filmad hiilgasid.

Kapten wahtis. Need filmad andsid talle jõudu. Kui õnneil Darton oli, et tal nii noor naine oli! Küsugused naissterahwad armastawad ainult kord elus, — mõttes ta terge ohlamisega.

Kuid tarwis oli tegewuses olla. Ja, kõite oma mehifust abiks wõttes, jutustas Farly noorele naissterahwale kõit Dartonist, temale saatuslikust wõitlusest algades. Ta ei warjanud ta seda, et wiimaste kirjade autor tema oli.

Ja, oma jutustust lõpetades, tundis ainult Farly, et ta hirmus wõsinud ja nõrkenud. Silmapilguks mustendas kõit tema ees, aga naissterahwa hääli fundis teda märkama.

— Kapten Farly, — rääkis ta rahulikult, — kirjab, mis teie kaewikutest lugefite, kirjutasin mina sel ajal, kui Roberti naine raskelt haige oli, ja

pärast — ta peale tema surma. Meie emaga arwamine, et see andeksantaw pettus on. Mina olen — Crasley, kapral Dartoni täditütar.

Loas tekkis surmawaitus, siis kostis kusagil naabruses lapsel nutt. Kaptenile juba tutaw hääli rahustas õrnalt:

— Tasem, lapsule, wõisid ei nuta kunagi, ja pealegi oled sa sõjamehe poeg!..

Andeksandmine.

D. Morris'i järele -Im.

1.

Harriette oli kindlate waadefega neiu. Tema wane-matel, wendabel ja õdedel oli alati millegist puudus, ja Harriette otsustas juba piitapõlwest saadik, et kui ta mehele läheb, siis ta mitte nende eeskujule järele ei tee, waid selle eest hoolt kannab, et perekonnas wähem suusi ja roo-tem leiba oleks.

Ta astus ülikooli, kus wilumata ja elutundmata neiu tähtsate nägudega küsimusi otsustawad, millest ifegi lahetsakümne-aastased wanad eided jagu ei saa, ja tahtis peale õppimise lõpetamist sinna samasse rahwamajanduse õpetajaks jääda, mitte sellepärast, et see talle niiwäga oleks meeldinud, waid sellepärast, et see tarwiline oli, kui mitte inimene ei oleks leidunud, kes tema kaeläigu eest hoolitse-mise enese peale oleks wõtnud, s. o. tema ära oleks ko-finud.

Ja seda ta teegi Percy Totten tegigi.

Ra tema oli sealsamas rahwamajanduse-õpetuse õpetajaks, kuid ta suurendas oma wäheldast sisetu-ekut jututekste kirjutamise-ga, mis kaugefti mitte rahwamajanduse si-aineid ei käsitanud. Jututekste kirjutas ta muudugi wälja-mõeldud nime all. Naisit wõtta ta ehtalgu ei kawatfenudki, ennast õige tilmawereks kalats pidades; hilisemad sünd-mused aga näitafid, et ta sugugi kala ei õlnud.

Kord astus peale ettelugemist Harriette Percy juure, et temalt mõnesuguseid seletusi ettelugemise kohta paluda; kui Harriette tänades tema juureft lahkus, waatas ta neiu-le tähelepanelikult järele.

Harriette aga jalutas peale seda aias ringi, raamat rinna wästu surutud, filmad unistades taewa poole pö-
ratud.

Detabristid.

A. J. Tjutshew.

Wärsi S. P. Trubetskoi.

M. J. Murawjew.

Rõit atnad olid awatud, nii et näha, kuulda ja tunda wõis, et wäljas imeilus juunikuu ilm oli.

Percy pistis pea lahtisest atnast wälja ja waatas Harriettele järele. Smelik! seniajani oli neiu iga nädal tats korda tema kõnetooli ees istunud, ja alles sel ilusal juunikuu päewal nägi ta teda eemest korda.

Ea korjas oma paberid kokku ja lahtis kuuldesaalist, seejuures endamisi pomisedes:

„Järgmine ettelugemine on reedel kell kümme hommikul!“

2.

Percyle näis, nagu oleks reede hommikuni aastaid aega olnud.

Kella kümne ajal hakkasid naisüliõpilased üksteise järele kuuldesaali koguma; niisamuti ilmus ka Harriette kohale. Tema ja ta naater olid õige lõbusas tujus ega jäänud enne wait, kuni Percy Totten tats korda oma kõnetooli pihta oli koputanud.

Percy luges hästi; õpilased kuulasid pealt ja tegid kõige aja oma raamatutesse tähendusi. Nad märkasid, et Percy elawam oli, kui harilikult, ja tähtilugu tella waatas.

Oli ettelugemine lõppenud, astus ta Harriette juure, ulatas talle waitse raamatutese ja sõnas:

„Miks ei kõnele teie mulle sellest waremalt, et teie rahwamajanduseteadust õpetama tahate hakata? Leidub teil selle raamatutese läbilugemiseks aega? Ea walguetab seda õpained õige hästi . . .“

„Tänan teid,“ wastas Harriette rõmsalt, „läheb teil teda warsti tarwis? Wõin ma tema järgmise teisipäewani enese kätte jätta?“

„Muidugi,“ wastas Percy, teda uskni saates. „Alga ütlege õige: olete teie tõeste junnitunud õpetuseandjaks hakama?“

„Jah, seda küll,“ ütles neiu, „kui mul mitte . . .“

Ea waitis: ta ei wõinud ometi mitte ütelda: „Kui mul mitte korda ei lähe mehele saada!“

„Arge rääkige, kui te seda ei soowi,“ sõnas Percy.

„Wabest wõitju ma teie aga kasulil olla?“

„Noh, waadake, see on ainult majandusline, kuigi mitte rahwamajandusline, waid kodune küsimus.“

„Kahju,“ koristas Percy otsaesist. „Wabest on aga fiiski mõni muu pääsetee olemas?“

Tema silmad libisesid üle neiu õitsewa näo ja saleda kogu. Raktlemata oli pääsetee olemas.

„Meil on õige suur perekond,“ jattas Harriette, „ja isal läks kaunis raskets mulle haridust anda. Meid on niipalju, et meie kõepoolsest kirjurottidest palju waesemad olemine, ja ükski minu wendadest ei seisa ka weel oma jalal . . .“

„Ma ei juuda aru saada,“ sõnas Percy, „kudas wähelelise sissetulekuga inimene nii suurt perekonda ülewal jõuab pidada. Dieiti ei ole see küll minu asi, aga oma paremaid aastaid majanduseteaduse õppimisele pühendada . . .“

„Ei, parem hakkann ma juba tiwilõhtujaks,“ ütles Harriette ägedalt, „kui ma niiviisi elan, nagu minu waene ema elab, kes terve oma eluaja nagu kala wistleb ja rabeleb, et aga oma lastele kõige tarwilist anda, aga fiiski tunnawad nad kõiges puudust . . . Nii fiis toon ma teile raamatu teisipäewal tagasi.“

Teisipäewani aga oodata ei tulnudki.

Õhel selgel, imeilusal päewal kutsusid professor Swa-guer ja ta abitaasa kõik naisüliõpilased ühes õpetuseandjatega endi mõisa wõeraks ja kõstitasid neid aasale üleslõudud telgis teega ja sukrujäätisega.

Õdetalal teisis tihedate sirelite warjul lehtmajate, millest meespuu tuju oli, mille tipul puust ülelullatud armujumal teisis, kes wibus tujagile sihib.

Mööda pöesaste ja õitsewate lillepeenarde wabelist teerada sammusid Percy ja Harriette selle üfildase lehtmajate poole.

„Ma mõtlefin kõige aja selle peale, mis te mulle rääkistite,“ sõnas Percy oma kaaslastele.

„Jah,“ õhtas Harriette, „muud pääseteed mul ei ole.“

Rumenia küla iludus.

„Alga minu arwates on see fiiski olemas,“ wastas Percy.

„Ja nimelt?“

„Teie wõite mehele minna.“

„Noh, teate meie olemine tuttawad ka ainult omastuguste waestega,“ wastas Harriette rahulikut, „niisugust elu ma aga enesele walida ei taha, nagu ta minu emal on.“

„Wabest ei olegi kõik teie tuttawad nii waesed, nagu teie arwate,“ ütles Percy kohmetanult, „wõib ju ainult seal äia, kuhu sind kutsutakse.“

Harriette ei saanud neist sõnadest aru ja waitis.

„Mäitufets saan mina wiis sada naesterlingi*) aastas,“ jattas Percy, „ilukirjanduslised tööd annawad mulle weel umbes tuhat naela aastas sissetulekut, ja edaspidi tõuseb minu teenistus muidugi weel omajagu.“

„Oh kui palju raha!“ hüüdis Harriette.

„Niimäga palju see weel polegi, aga fiiski aitab sellest küllalt,“ ütles Percy, „sest et mul ainultkõnna sind maailmas weel tarwis läheb, — ainult sind, ja ei kedagi ega midogi muud!“

Selsamal filmapilgul olid tats Harriette sõbrannat lehtmajatele ütles leidnud ja lahtisid juba sisse astuda. Kui nad korraga seesistujaid nähes walju naeruga tagasi pöretasid ja minema jooksid.

„Tont neid wõtku!“ hüüdis Percy toonil, mis sugugi enam kooliõpetajale kohane ei olnud.

Üleni punaste nägudega seisid Percy ja Harriette kohmetult üksteise wastas, ega ei ju'genud tumbki neist filmi üles tõsta.

„Sumala pärast, andke mulle lootust!“ hüüdis Percy. „Minu rõem, minu õnn! Ütle „jah,“ ütle ruttu!“

Ea wõttis Harriette õlade ümbert kinni ja waatas kirglselt tema suurtesse sinifilmadesse. Arapunaстанud neiu pösed kaeti suudluste sajuga.

*) Umbes wiistuhat rubla.

Nad võtsid laua ääre peal istet; pruudi ümber kinni hoides kõneles Percy, kudas ta teda armastama ja hellitamata saab. Suudluste saatel tõotasid nad ainult üksteise tarvis terve elu aeg elada.

Siis tuli tulewitu-unistuste kätte lord.

Mitte alati ei saa nad nii kehvalt elama, selles wäikeses linnas! Nad käiwad endi fiskeeruletega kottuhoidlitult ümber, koguwad raha ja saawad wiimaks rikkaks ning iseseiswaks.

Seal tuli neil aga meele, et nad ju terwet ööd lehtmajas istudes mööda saata ei wõinud, ja suudeldes lautasid nad siis seal.

"Kallim," ütles Percy jumalagajätmise juures, "sul ei saa enam tulewitus wähematti muret ega häda tunda olema. Meie oleme ja jääme alati kabeleesi, kallim. Ja seda arwesse wõttes, oleme meie pururumalad, kui meie perekond kunagi kas wõi üheainukese lapse wõrra rikkamaks peats saama."

Seal ilmus taewa alla torruga wäite, must pilweke, ja päikesepaiste muutus warjuls. Loodus nagu pahandas nende kabe enesearmastaja olewuse wahel tehtud tõotuse üle.

Õhtul, kui professor Swägueri abitaasa subtrujäätise taldreku üle hakkas lugema, selgus, et kaks taldrekut puudu olid.

Rohe taebas ta sellest mehele.

"Waata lehtmajakesest järele," ütles see rahulikul. "Peale küllaliste wastuwõtmiist on ikka kaks taldrekut lehtmajas. See on juba harilikult asjaks saanud. Ma kardan ainult, et see melle lord skandali kaela ei too."

"Skandali?" küsis professori abitaasa kohlunult.

"Jah. Kujuta enesele ette, mis siis sünnib, kui lord kabele taldreku lisaks — wäite taaski ilmub!"

3.

Slusas majakeses mäetingu otsas elas Tottenite abielupaar ilusat elu. Aga keegi ei teadnud, mispäraist neil lapsi ei olnud.

Kolm aastat hiljem hakkasid inimesed, kes kõige aja nende peale tadebada olid olnud, neid halatsema.

Naised kõnelesid meestele, et waene Harriette Totten kõik ilma peal ära annaks, et aga last saada, et tal nii halb olewat elada jne. Päriselt oli see aga terwelt keelepetsjate wäljamõeldus, ja Harriette polnud kellegile kunagi midagi sellesarnast kõnelenud.

Tähelpanemiseks ja järeilmõtlemiseks Cesti sõjameestele.

Kirjakeene kodumaalt.

Hljuti lugemin "Meie Matksi" kirjakeese sõjameestelt Cesti neidudele. Oli päris huwitaw lugeda! Wõdi siis nii asjalugu on, et Cesti neidud ripuwad Wene wanka kaelas! Roh, wõib ju olla, ja miks siis mitte, — eks on ju wõimalik ka Wankat armastada, kas see siis ikka Ants ja Wadu peawad olema! Aga et suurem osa Cesti neidudest ja noorikutest ennast Wankadest loti lasewad panna, igatsewad bagashina Wolgaäärele ehk Moskwasse jüda, — see on natuke liiga heldud. Meie, Cesti neidud, wõime ka Wankaga ja Petkaga nalja teha, ja siiski Antsul ja Wadul truuiks jääda. Kas pole digus? Ja siis weel: kas Antsul ja Wadul ongi digus meid noomida?! "Kes teie seast patuta on, see olgu esimene tema peale kiwi wiskama!" Punastage ära, armjad Cesti peidud! Ega teie südamedki nii puhtad ei ole! Kes teab weel, kudas waene "Marusja" nutab, kellel Cesti sõjamees külas käinud!

Ja Soome ja Poolamaa neidud, kas nad tõeste nii tundmata on meie kodumaa Antsul ja Wadul? — Raste ustuda!

Kui meie teaksite, et Ants ja Wadu digel teel käiwad, küll siis ka meie jätaksime kõrwalise amiseerimise maha. Ja, — parandage iheenast, kallid wennad ja wahwad südame-

wõitjad! Aga seni ajani on ka meil digus südamesoowide järele elada. Elagu wabadus ja häaledigus! —
Erna Tiidemann, Linda Rõõmus, Selma Rõõmus.

Sõjameeste terwitused.

Tuhat tänu!!! Sellele aujale tundmata isikule, kes mulle ajalehti ja raamatu: Ansonardi "Sõjapäiwilt" saatis. Kui südamest see tänu tuleb, wõib ainult see teada, kes ise nii laua ja niisugustes tingimistes, kodus ja lahus on elanud. Ja et ma adressi teadmatuse pärast otseteed tänada ei saa, siis teen ma seda Meie Matksi läbi.

Siberi kätt L. G.

15. Juulil 1917.

Sõjawäljalt terwitan ja soowi palju tuhat terwist wõnamatele, sugulastele, tuttawatele, suguwendadele ja õdedele. Ja palun, Cesti neiusti, kui aega saab, siis mõni sõnale kirjutada.
Paul Tonto.

Kodumaalt laugel sõjaliinis sakslaste wastu wõideldes, tunneme palawat igatjust kodumaa järele.

Tahaksime wiibida sinu pinnal, kus paistab wabaduse päike. Pilled lehitsege õrnaste wabas kodumaa mullas ja ehitage hellalt kodumaa neiube rinda.

Teie eest wõitlewad wahwaste Cesti pojad.

Terwisi kõige soojemaid kodumaa neiudele.

Aleksander Hilja, Peeter Ul, Eduart Sõll, Johannes Gustman.

Sambaarsti juures.

"Ah, tere, tere, Draw! Wäga rõdemustaw, et teid näen! Kuidas läbi siis läib? Wõtte istet, olge head, wõlke istet! Teie on hambad weidi rikked? Ah, mäletan, mäletan, teie tahate üht hammast wälja tõmmata lasta. Tehke endi suuke lahti, ma waatan weidi järele, annan täpisele otsuse ja asun wiibimata tööle. Jah, mul on neid abitarwitajaid lugemata hull, kõik ikka naisterahwad ja neidud, neidud ja naisterahwad. Ma teen ju niipalju tööd, et selle peale enam mõeldagi ei suuda, ja sellepärast wäsin ma ruttu ära. Teie ei usu? Ei, ei, digus ikka! Minu abitarwitajad on kõik peenemat sellisi inimesed — arstide, adwokatide ja insbeneride prouad, ja mõni aasta tagasi — enne sõda ikka — rawitsefin ma isegi Prantuse wabariigi presidendi proual, kui ta Tallinnas wõerfil käis, torkas hambaid. Jah, jah, näen, näen, teil tuleb paremalt poolt filmahammas wälja tõmmata, plombeerida teda ei saa — tingimata peab teda wälja tõmmama, sest ta rikub terve asja ära ja paneb ka teised hambad walutama. Ma tõmman ta teil täitsa ilma waluta wälja. Üleüldse tõmman ma hambaid kahte wiisi: waluta ja waluga; hinna poolest on wähe tähtsuseta; ilma waluta wäljatõmmamine maksab 150 kop. rohkem."

"Ah, olge head, ilma waluta ikka: kui see kallim on, eks ta rea siis ka pareu olema."

Wäga hea, wäga hea! Tehke suu weidi rohkem lahti. Nii jah, nii, nii! Laste lõug weidi madalamale; nii, nii, tänan teid. Ma tõmman teil hamba kolainiga wälja, see on kõige parem abinõu, mina olin kõige esimene, kes teda tarwitama hakkas. Oodate, oodate, tohe priisime teda igeme sisse."

"Di-oi-oi! Walus! Teie ju ütlesite, et ilma waluta."

"Ah jah, no jah, see on ju ka ilma waluta, aga waadate, ilma waluta wäljatõmmamise juures on enne ja peale wäljatõmbamist ikka walus, kuna aga nimelt sel filmapilgul, mil hammast just wälja tõmmatakse, walu sugugi tunda ei ole. Urge ennast asjata erutage, weel mõned pisteb, ja siis teie ma tohe wäljatõmmamisega algust. Jah, aga teate: ega te mind weel näitelawal pole näinud? Seft teate: ma

Valimiswõitlus Saksamaal.

Doperi lauljanna jookseb kihutajana läbi suuremate uulitsate, hüüdes: „walige nr. 7!“

astun tihtilugu heategewatel pidudel asjaarmastajana üles ja mängin näitemängudes taasa. . .

„Di-oi-ai-ai!“

„No noh, rahustage ennast itka! Ja teate, kui hästi ma wanu mehi oskan kujukada, kuigi ma ise noorepoolne inimene olen? Aga see polegi nii wäga raske: on ainult waja. . .“

„Ai-ai — kui walus!“

„Mis te ennast ometi asjata erutate! — Nii siis: et wanameest kujukada, selleks on waja otsaesist kortsutada, kulmuist krimputada, filmi kooritada, nina kärjutada ja alumine moff longu lasta. Siis paistab dige loomutruu wälja — teie arwates kah, mis?“

„Di-oi-oi!“

„Noh, ja ongi walmit! Ega te siinkohal ju enam pisteid ei tunne?“

„Ei.“

„See on ju kena, ütlemata kena, ja nüüd teeme aga wäljatõmbamisega algust. . . Üks, kaks, kolm. . .“

„Ai-ai-ai — kui walus! Teie ju ütlesite, et enam walus ei saa olema.“

„Kas teil siis walus on? Lubage ma waatan teile korvats suhu. Ah, wabandage, ma tõmmasin teil ju kõrwalolewa, uimastamata hamba wälja, aga ta teda oli tarwis wälja tõmmata, ja jah, tingimata nimelt: kuigi ta terve oli, aga homme oleks ta haige hamba tõttu kahtlemata haigeks jäänud.“

„Di-oi-ai-ai-ai — kui walus!“

„Loputage nüüd suu hästi ära, weel, weel, nii jah, nii nii. . .“

„Ah, kui walus!“

„Pole wiga, pole wiga. Nii jah, nii jah.“

Geal kõlab korraga telefoni kellatirin.

„Wabandage, ma tulen kohe, kohe tagasi. Sallo! Ma kuulan. Ah, jah, ja jah. . . hm, hm. . . no noh. . . hea küll, ja jah. . . Jällegemiseni siis! Aga ärge minu nime müürilehede ja eestawade peale trüümata jälle, ja teate: dige suurte tähtedega nimelt. Noh jah, jällegemiseni siis!“

„Wabandage, et nii! auaks ära jään. Mind kutsutakse nimelt suurest heategewast ballipidust osa wõtma; ülesastumise eest lubatakse wähemalt sada rubla. Nüüd tõmmame ka haige hamba wälja. Üks kaks — näh, ongi walmit. Loputage nüüd aga suu hoolega ära.“

„Di-oi, kui walus!“

„Pole wiga, pole wiga, ma ju ütlesin teile, et peale wäljatõmbamist walus on, aga prale loputamist kaob see walu ka kohe. Noh, see on kõik, lähme nüüd wastuwõtmise tupp. Sahtate, ma laulan teile midagi ette. (Eõõõ

klaweri klahwide pihta). „O, Herta, Herta, armas mul, armas mul!“

„Di, kui walus!“

„Loputage ainult, ja walu kaob kohe! Westi on kabinetis. . . O, Herta, Herta, armas mul, armas mul! Herta, Herta, armastan sind, armastan sind! Jah, elage siis hästi, head päewa! Robus loputage weel boor-happega. Jällegemiseni, jällegemiseni! Tulge aga homme punkt kell 12 uueste. . .“

Naised parlamendis.

Bildite tulewikust.

19** aasta. Naistele on täielik walimisõigus antud. Neid wõib parlamendi liikmeks walida. Mitmesugused poliitilised platvormid läksid juhuslikult õnema poole esitajate mõju alla. Mehed, naiste kihutusel, ja noored mehed, oma südame kuningannade mõju all seistes, andsid oma häälend nagu ühel nõul naistele.

Rõdide imestusel ja paljude ehmatusel waliti uude parlamenti ainult naised. Ainult üks mees oli kudagi wiiski nende hulka sattunud.

Et ta noor, ilus poisimees oli, kel kõlaw nimi ja suur kapital, siis walisid ta parlamenti tema koduloha noored neiud, kes tema peale olid filmad heitnud.

Parlamendi toolid palkusid huwitawat, algupärast wabadet: nad olid laetud kõige mitmesugusemate kübaratega, mida kõige mitmesugusimad lilled, paelad ja juled ehtisid; ainus must tsilinder eht torukübar kadus nende merde täieste.

Rõdud, kus enne daamid seisid ja istusid, olid nüüd täis mehi, kes kiikwarbile tõusid, et paremine näha, mis all parlamendis sünnib. Rõdil nad ajasid taja juttu ja kõnelesid omast kurwast laotusest.

Rõsoolel arwati pool tundi hiljem harilikust ajast.

Hiljem awamine tuli sellest, et kõige wanem naine saatis oma teenri koju lokiläärde järele.

Äsi seisis selles, et ta ei tahtnud tarwitada parulad, waid tahtis trüütada ise oma juutseid, mis üle õõ olid muutunud hallidest punasteks, niipea kui ta teada sai, et teda parlamendis aukoht wotab.

Peale harilikude igawate sissejuhatawate üllikasjade tõusis oma kohalt wiimaks üles naispeaminister ja palus järgmise-sifulist küsimust päewakorrale wõtta:

„Parlament juhtigu oma tähepanelut selle peale, et teenijate palgandudmised hirmsa kirusega kaawatwad.“

"Meie ei saa siiski aru, mis teie erakonna liputirjaks on, neiu Wilma?"
"Armastuse fottsalitseerimine, feltfimehed kodanlased."

Yigi kats tundi kõneles see hea kõneleja sellest, et teenijad nüüd Prantsuse keelt õppivat ja oma aega enam jalgrattaga sõitmise peale kui oma otsetõhete lohusete täitmise peale kulutawat; peale selle olla nad hakanud klaverit mängima, mis palju aega ära sõõwat; viimaks veel olla nende kawalerid juba nii jultunud läinud, et endid iga filmapilt herraste asjadesse segawat jne.

Selle kõige peale waadates olla lohe tarwis seda küsimust harutusele ja korraldusele wõtta, et liikumine seisma jääks, sest wastasel korral ähwardawat kõiki üleüldine waelesjäämine.

Tema kõne wõeti elawate käteplaksutamistega wastu — selge tundemärk, et see küsimus kõikide daamide südamele lähedal seisis.

Erakondlikest olekust ei wõinud siin juttugi olla; ainukesteks wastuwaiblejateks olid kolm naisöölist.

Nende protest ei olnud laugelt kirjanduslike wäärtsuga, aga seda lähedam ja kõwem.

Üks nendest kirjendas peaministrianna poole:

"Ma paistaksin teile oma kübara wastu wahtimist, kui ma ei kardaks, et ta teie nägu wastu ära ei määrduks!"

Seda kirjendades wõttis ta kübara peast — kübar oli kõitjuga lilledega ja lintidega ehitud — ja keerutas seda, nagu oleks ta tahtnudki ähwardust täide saata.

Seda juhtub parlamentides tihti, ükskõik kas seal mehed wõi naised istuwad.

Ja äkki lendaski kübar tema käest ning käis otsetõhe sifeministeriumi naissekretäriks näkku.

Naissekretäri suurerinna paks kogu kõikus selle hooi all ja tema torjetiga nõõritud leha, mida paks siid kattis, wõrihes nagu haawaleht.

Ministeriumi nime õigustades, kus ta teenis, tõõs ja tahtu õles, kahmas kübara ja wirutas selle kõige jõuga wistajale tagasi.

Parlamendis tekkis järsku hirmus kõra. Walitjuse asemilud naisterahwad ja wastakrinna daamid põrkasid üks-

teisega kokku. Lendasid suled, lilled ja linnid — kõit põrand oli neid täis.

Naispolitseinitud, kes naisöölistega heas wahelkorras olid, unustasid oma kohusetäitmise ja kirjendasid terwe parlamendi poole:

"Julgemine, Emille! Kahma tal juustest linni, liisu ta filmad wälja — niijugusel räwakul. Ma wihtan aristokraatigi!"

Juhatajanna katsus tülitsejaid laiali ajada päewawarju abil, kuid sellest ei tulnud midagi wälja ja ta hakkas nutma. Palwetades waatas ta ainfa meesterahwa peale parlamendis. Sellele tuli meele, et juhatajanna lest on, ja ta astus talle appi.

Tema oli oma sõprade keskel hea poeljana tuttaw, niijama jõumehena, kuid naisöölistes olid temast üle. Nad wõtsid ta linni ja tahtsid teda peaaegu tülidels rebida.

Kaelasid lendas lohe ja kaelatagusest jäi warsti ainult mälestus järele.

Kuub lõhuti tal katti. Mitmed nutsid, naisöölistes kirjendasid, nõõgemad naised langesid minestusesse. Minus mees parlamendis wõitles mehifelt, kuid tagajärjeta.

Mida enam ta riided wõhenesid, seda nõõgemaks tundis ta enda jääwat.

Õktilt kajas rõõult pealtwaatajate meeste suust hüüe: "Sõõdime, John! Ara anna alla! Wiruta neile!"

See heidutas nait, nad jätisid järele ja waatasid ringi.

Õktilt kirjendas üks neist:

"Do — mees on ilma kueta!"

"Ja hüüdja minestas ära.

Mis? Kas pole kõit? Nende hulgas oli mees, kel kuube seijas põõnub?"

"Ja filmapilt panid kõit naites plagama, et kueta meest mitte näha.

Minult naisööliste asemilud jäid kohale.

Meie ajal on kõik võimalik.

Dstja (talataupnehele): „Sina ostad talaräbalatest nii suurt raha välja teha, et ma sugugi ei imestaks, kui find rahaministriks pannakse.“

Wanapiigade ajajärgul.

Küll palju mehi jõtta läeb,
sest ohvrid nõuab surma süle!..
Kõik neid mures, sest mis jääb
weel neile tulewikus üle?!

Jah, möödas, möödas on see aeg,
mil Mari juure laupäew' õhtu,
ja wahel mõni muugi päew
Hans puges aidalatta „põhtu“;
mil pesunaise Rati wiis
Fritz iga õhtu „kinutrahwi“,
et pilita waadates seal siis
tal muju anda salamahiti;
mil „nooreherra“ kõlinal
Mäe peretürel kosja tulid;
mil itka iga nädalal
nii mitmes kohas pulmad olid!..
Keed ajad möödas, möödas nüüd,
sest mehed ära jõtta läewad!..
Kõik puhas Saks-Willu süüd,
et neid wapraks piigaks jääwad,
Nüüd Mari tarjatrantsiga
weel ajada wõib armujuttu
ja pesunaise Ratiit ka
ei teegi enam tihla „puttu.“
Mäe-Siisi istub, nukrustab;
tal pijarateft märg on süle!..
Kes neidest weel mehel' saab?..
Mis jääb neil tulewikus üle?!

Dr. Mina.

—□□—

Nad kogusid waele nooremehe ümber ja hakkasid teda ruttu paikama ja lappima, et ülikond jälle korda saaks. . .

* * *

Nii Inglise jutt. Kas kordub meil seesamalugu ka warsti Tallinna wolikogus, seda näitab ligem tulewik.

Sotsialistlikes wabariigis.

Kroonlinna wabariit oli välja kuulutatud. Miitingul peab kõnet seltsimees-madrus. „Maha kodanline riigiwalitlus! Maha kapitalistid! Nende warandus tuleb rahwale ära jaotada, nii et enam rikkaid ega waeleid ei ole, waid et kõik ühesugused, ühedigused on. Üksikute waranduse asemel tuleb üldine rahwawarandus sisse seada. See tähendab: rikkaid ei ole, waeleid ei ole, mis minu, on sinu, mis sinu, on minu.“

„Kuuled, kuida see mees räägib?“ nõgab üks sul teisele pealtkuulajate hulgas kiltge. „No nüüd läheb alles lahti! Tõd ei pruugi enam teha, warastada pole tarwis. Pole muud, kui wilista ja — ela ilmas kui pulmas!“

„Ja, ja — see on tore; ma saan aru,“ wastab teine. „Aga tead mis?“

„Noh!“

„Lähme sellele kõnemehele järele ja proovime tema tasta-seisuforda, nõnda — ärajaotamise mõttes.“

„Suurepäraline — lähme!“

Miiting lõppes. Demogag ronis kõnetoolilt maha, pealtkuulajate walju käteplagina saatel ja kadus rahwa hulka. Järel luurasi tale eelmised kaks seltsimeest. Kõrwalistes

ulitsas pidasid nad seltsimehe-madruse linni. „Wabandage! Meie tahtsime teie kõest küsida — kas see itka tõsi on, mis rääkisite, et kõikide warandus ühetasuliselt ära jaotatakse?“

„Ja. Meie wabariigis ei pea olema rikkaid ega waeleid.“

„Noh, siis teeme kohe jaotamisega algust. Meid on siin kolm; jaotame oma kapitali eneste wahel ära.“

„Seltsimehed!“ räägib madrus poolpaluwa, kartliku tooniga. „Seltsimehed, ma pole kapitalist — ma olen niifamajugune, kui teegi.“

„See ei puutu asjasse, mis teie olete,“ hirmutatud sulid wastu. „Hakkame peale! Palju sul' raha on, Peeter?“

„5 rubla.“ „Hea. Minul on 1 rubla. Aga teil seltsimees? Dige head! Teie ei wasta? Mitte nii, mitte nii, jooksu panna — see ei lähe! Dige head — teie raha?“

Madrus wõtab aegamööda rahaloti taskust välja. Woetakse raha üle, mida 144 rubla on.

„Hea,“ algab esimene sul uueste. „Siis sul' Peeter on 5 rubla, minul 1 rubla ja teil seltsimees 144 rubla. Kokku 150 rubla. Tähendab — igahel 50 rubla.“

„Dige head! Siin on teie osa, seltsimees, siin on sinu osa, seltsimees, ja siin on minu osa, seltsimehed. Kõigil üheswõrra, ühetasuliselt jaotatud. Maha kapitalistid! Elagu wabadus, elagu sotsialistiline wabariit! . . .“

Wanatüla Saks.

Räsiiraamat tulekiinil.

1.

Keegi ei tohi digusega minna sakslaste kallale. See pole ilus ja näitab, et meie oleme werejanulised. Iga i imene tahab elada, olgu ta sakslane, poolakas wõi türlane ise — ja igalühel on ta lapsed.

2.

Rui wäejuhataja seda kuulda saab, et fakslane tahab meie wägede peale tulla, peab tema lohe selle wästu abinõud tarwitusele wõtma, nimelt: peab tegema kõrged olakstraat aiad, iga posti külge riputagu papi tükk suure kirjaga, et juba eemalt näha wõib: „Ülelääk fakslastel on kõwaste teelatud.“ Ja kes weel ligimese armastaja on, pangu kiri iga otta külge: „Ettewaatlikult, torjab.“

3.

Rui see ülewal nimetatud abinõu ei aita ja fakslasted ikka üle olakaia ronivad, siis taganebata natuke ja jälle teha olakaed, samasuguste plakatidega. Seda korrata nii mitu korda, kuni fakslasted aru saawad, et meie nendega wennad oleme, ja sõdida ei taha.

4.

Rui juhtub, et fakslane peale tungides lasub wenelast, siis tuleb iga niisuguse paugu peale teha protokol ja wastutusele wõtta süüdlane. Rui aga fakslane lasub mitu kartsu korruga, siis tuleb ka mitu protokoli teha korruga.

5.

Etumõitluses wõib aga protesti otse nätku awaldada: — Teie ei ole häbi wõib läbi pista tüuga? Näete, meie seda ei tee! Kas saate aru, et meie teie aateid mõistame. Maha wägivald, ja „tere“ omawahel „wennad!“

6.

Raitse merewäes on weel lihtsam: peab Saksa laewa eest ära sõitma ja mitte lahingut wästu wõtma. Eest ära sõita kuni laewanina wästu kallast. Siis laewa pealt maha minna ja kuiwal maal oma teekonda jatkata ja waljult awaldada protesti, nagu punkt 2. juhata tud. Rui aga fakslane julgeb taga ajades meie laewa poole miini lasti lasta, siis tuleb miin kinni püüda ja laewatõmader teh'u temast päewapildid terve maailma rahwastele laiali saatmiseks, ühes ägeda protesti awaldusega.

Puusfärgi kaupmeeste streik.

Puusfärgi kaupmeeste koosolek oli Naaksmanni matusebüroosse kottu kutsutud.

Kottu koguti õffel kell 12 büroo suurde ruumi, kesi tumedaid puusfärka ja teisa leinamõdetele kallutawaid matusearwitusi. Puusfärgi kaan muudeti esimehe lauaks. Sellejama laua peale pandi tshetwertnoi põletispiiritust ja kümmelond hapu kurki.

Peale põhjaliku napsutamist, mille järele koosolejad niisama lehlafid nagu kümme priimust, krabis ühe tamme-puust furnukirstu otta lõhn aga jämeda passiga lõnemees.

Ea algas oma lõnet nõnda: „Seltfimehed puusfärgi kauplajakad, meie ees on suur ja raske ülesanne: endi sissetutetud elutalliduse tõusuga ühelõrgusele tõsta. Peab tunnistama, et surma lõikus tänawu kuigi rikkalik ei ole. Surewuse põhjust on aga küllalt: nalg, külgehakkawad haigusjed, wiletsjad riided, külmad toad, parteiwõitluse ärewused jne. Remad aga nagu kiuske on tänawu isearanis wisa hingega.“

Seltfimehed, wõtame palume jumalat, et ta nende peale mõne katku saadaks . . .“

„Mis seal paluda! Meie ei usu ammu enam jumalat!“

Puusfärgi otta ronib uus lõnemees — paks raske mees — kõige peenema naisehääle omanik.

2.

„Seltfimehed puusfärgi kaupmehed, meie seltfimehe Berlontruse ettepanel ei kannata mingisugust arwustust wälja. Mis jaoks ja keda peafime paluma? Koosolejatel oli lahkus üsna selgeste oma arwamist awaldada, et me ammu juba enam kedagi ei usu. Ega nad siis meie joowi peale ometi surra wõdi. . . Surewad inimesed enamaest ainult

tibeda wõjaduse pärast ja selleks fundida meie neid ei suuda, kui suur ka tahtmine oleks. . . Järelikult peab teise pääfete sellest seisuforrast leidma. Minu arwagemise järele on üksainuke kindel pääfete: puusfärkide ja muude matuse tarwituste hinda kõrgendada. Rui aga tarwita-jad sellega ei lepi, siis streik wälja kuulutada . . . Las' siis ise ennast mätta, meie wõfeme oma laed. . .“

See lõne taeti käepaginaga. Lõnemeest kiigutati nii, et tal hing wälja minemas oli.

Paiga peal otsustati uut hinnakirja kottu seada, aga, nagu oodatagi wõis, olid hinnad nii ebamääraselt kõrged, et tarwitajad nendega leppida ei wõinud.

3.

Siis kuulutati puusfärgi kaupmehed streiki wälja.

„Rui teie meile niipalju ei mätta kui nõuame, siis meie teile ka puusfärka ei tee.“

Ja waat, furnud fattufid ühel mitte ilusal päewal niisuguse seisuforda, nagu seda ilma korterita elanikud on — jäid, ühe sõnaga, ilma furnukirjutudeta.

Mõlemad olid jonnatad, puusfärgi kaupmehed ja kooljad. Wiimased ei tahtnud kallist hinda mätta, esimesed paraja hinna eest puusfärki teha.

Sellel alal sündisid suured skandalid.

Sommistust kuni hilise õhtuni piirasid matusebüroosi ärewate kooljate salgad (sel ajal suri neid nagu kiuske rohkeste) furnukirsta nõudes.

Kuid niisugune nähtus ei wältnud kaua.

Kooljate üteüldisel koosolekul otsustati peale elawaid waielesti wastustreiki wälja tuu utada.

Disus saadeti wiibimata täide. Ja puusfärgi kaupmeestel tuli järgmise etenduse tunnistajatelt olla:

Sur uacia teed mõõda liikus terve rida matuserongisi, wäitke iseloomuliku isearaldusega: kutsarite asemel istusid putiis kooljad ise, matusefised aga käisid nagu harilikult rongis järele.

Sihule käänat wihastas puusfärgi kaupmehi nõnda, et une ja isu kaotafid, põletispiiritusegi peale wihastafid ja selle asemel „puhast“ jooma hakkafid. „Puhast“, s. o. harilikku puhast piiritust said nad juba sõja algusest saadil ülemuse lubaga kroonuladust 1—2 pange tuus puusfärkide poleerimisefeks, olid selle seni aga tutawatele 10—15. kordse hinnaga, 20—30 rub. pooltoopi maha müüinud, ise halvema joogiga leppides.

Meie aja Pileam.

Wihase puudeli jutustus.

1. peatükk.

Meie linn on otte kui suureks hullumajaks muutunud, kus lõik asjad teiste käiwad, kui harilikudel surelikutel. Mina must puudel „Leon“, julgen teile seda kinnitada. Jah, herrad, ma hakkan endi linna elanikkude peajude juures kahtlema. Otsustage ise.

Täna, näitufeks, seisin ma üle ko' me tunni, korw suus, sabas. Kolm tundi! Kõnelemata juba sellest, et ma puhastwerd puudel olin ja mitte mõni karjatrants, näitab sabas seismine ifegi juba küllalt, kui pööraseks elu-olu on tujunenud.

Minu perenaine lasi oma üfiteenija lasti ja leiab, et mina külladafelt selle kohust suutwat täita.

Et ennast jõukate klasside wägivald eest kaitsta, peame meie, koerad, ühinema.

Maha burshuide wägivald!

2. peatükk.

Täna teatas perenaine mulle, et kondilisa sedawõrd kalliks on läinud, et mind sellega enam toita ei jõua.

Hull lugu, millal tuleb sel kõigel õpp?

Kartulid mättawad kuuskümmend kopikat toop! Mune? Neid pole olemast!

Leiba? Ei taha rääkidagi! Ma waatafin perenaise peale nii suure wihaga, et ta ehmatades mehele hüüdis:

Naisõiguslane.

„Emanatsioon formuleerub filosoofiselt, nagu orjade revolutsiooni akt patriitside vastu..“

„Kuule, Krõõt, kuidas preili räägib... Edna-kesti ei saa aru, aga südamesse tungib!..“ mer.

Suwitaw mälestus.

Bismarck ütles lord Battenbergile tema küsimise peale, kas Bulgaria krooni vastu võtta: „Wõtte vastu, teie kõrgus, igal juhtumisel jääb seft teile huwitaw nooruse mälestus.“ —mer.

Pole wiga.

„Ma ei oodanud seda sinust! Luleb välja, et sa täitsa siga oled!“

„No mis siis? Pole häda! Siga on kallid loom, ja veel tema maitsew liha...“ —mer.

Trehwas.

Kord juhtus Nikolai I. merewäe-alamohwitseri Ugglaga kokku, ja nad rääkisid omawahel paar sõna.

Kui Nikolai ära läinud, ilmus ühe maja nurga tagant politseinik välja.

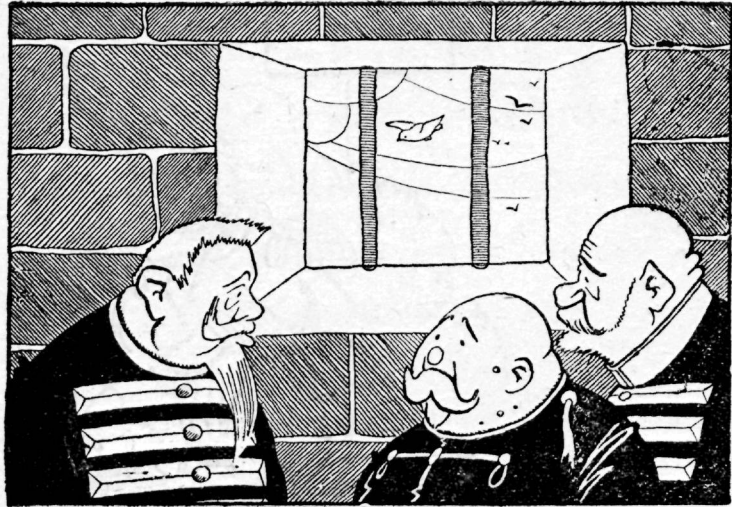
„Eubage küsida, mida teile keiser rääkis?“

„Mis jaoks seda?“ küsis Ugglala imeliku häälega.

„Mind on kästus selle üle järelpärida ja älemusele teatada.“

„Keiser ütles mulle: waata, Ugglala, misfugune inetu nägu nurga tagant wahib!“ —nes.

Singe igatus.

Stürmer: „Küll on hea praegu kinnustel! Laua-
wad, lendawad!“

Protopopow: „Jah, kas wõi Sakamaale kohel!“

„Konrad, meie puudel on nii iseäralik!“

„Mis temaga on siis? küsis see.“

„Waata ise!“

Peremees tuli minu juure ja hakkas minu isikut hoo-
lega silmi seema.

„Jah,“ ütles ta, „tema ülewahpidamises leidub tõeste
midagi...“

Midagi! Muidugi, kui tõht näha pärast kõwerasse
sifub. Shtul teg n ma wafika kotleti üle, mis need bur-
shuid oma jaoks olid ära peitnud. Maitsew suutäis!..

3. peatükk.

Kolmas päew juba pole midagi süüa saanud. Sultsin
mööda uulitsaid, unistades, kust midagi ületõmmata saaks.
Uga wõta näpuft! Inimesed longiwad, ninad norus, ja,
nagu minagi, nähjased. Trehwasin naisstesalgaga kokku,
kes toiduainete kaupust rüüstasid. Waat' kui kaugale asi
juba on läinud! Üks herra jäi seisma, kumardas ja hak-
kos mind siltima. Minu süda löi rõemu pärast warisema:
Eft kutsub mind lõunale.“

Kuid... herra ütles:

„Tore puudel! Kui palju praeraswa temast välja
sulatada ei saaks.“

Minu pissin plagamo.

4. peatükk.

Täno kuulatafin salaja oma peremehe ja perenaise
jutuajamist.

„Meie ainule lootus on veel tema,“ ütles peremees.

„Jah,“ wastas perenaine, „nädalat takš aitab meid
läbi. Muist wõib tagawaraks soolata.“

Peale seda hakkas peremees suur pufi teritama.
Teritas takš tundi. Sai teritanud, kutsus mind:

„Leon, sõbrate, tule mu juurde!“

Kuid mul seisis pufi mees ja metfikult wingudes
jooksin ma toast välja.

Minu peas käis kõik ringi. Ma jooksin möödamine-
jaid jalust ajades ja uulitsaid ahoastawa haukumifega
lajastades.

Seltsimehed, loerad ja kasid, pääsike endid, kuni veel
hilja ei ole!

20. aastajaja aabits.

Ubo — linn Soomes, kus Wene rubla takš kopit
maksab ja kust wene suwitajad sliwad.

Ustia-Wenemaa — fuur peegel, millesse Jaapan
waatab, naeratawalt — muigades enne diplomatiist jalus-
tuskäiku.

Wampiir — Hiitafu wõtja saab werd ilma kaardi
süstemita.

Grigori Rasputin — (lühend. Grifhla). Suur
maailma mäng. Nigused lihtsad, osawõtjaid palju.

Dardanelid — taudifarnane haigus raske mi-
nistrite langemifega. Parandatakse koalitsiooni lubja pane-
mifega. Ühtrahwa seas pole laiali lagunenud.

Imperialism — hobunete, kellega kaugale ei sõida.
Mitab ainult sõidutamifets wälimiste asjade ministriumifese
ja tagasi. Peaasi — sinna; tagasi jala.

Jugamine — tõne sellest, kes algas sõda.

Kasarm — mitte elumaja, kus harilikult soldatid
elutsewad.

Kreisillem — tutaw nimi nooresoo ja keskaaliste
seas. Harjutufets walgepiletimeestele.

Leib — kõige tähtsam poliitikalil armustus demokra-
tifes wabariigis.

Maa — kergeft üleminew omandus.

Madrus — sõjamees Tallinnast, kes Riulinna-dami-
dele isa Grifhla palwetamist õpetab ja „statu squole“
hääletab.

Raisterahwas — daam Ingliste seelikus, kes kar-
dab revolutsiooni ja segab demokraatlist wabariiki auru pesu-
majaga.

Riigiwolikugu — ilma awamata kinni pandud
asutus, nüüd uueste tärtamifsel.

Ori — wabriku-töölaine, kes seni veel kapitalistiga
lõpuarwet pole teinud.

Pilliroog — puu, millest poliitikaline meelsus välja
tõttatakse. Suures tarwitufes ministrite seas.

Sandarm — prowolatori ristija.

Keda huwitab, jatkagu edasi.

Wana solbat M. S.

Tegewas sõjawäes, 21. juulil 1917 a.

„Jah, olid ajad, kuldseid ajad!“

Gelolevad koosolekud.

Tulevat pühapäeval peetakse järgmised koosolekud ära:

Ammede koosolek. Päevakorras: kaheljatunniline tööpäev ja öö töö ära kaotamine.

Raardimooride, täetarkade ja tulewiku ettekuulutajate koosolek.

Elukutseliste kerjaste koosolek, kellel omal liikumata warandus.

Püülibergi eragümnaasiumi ettevalmistus-klassi õpilaste koosolek: seltsimehelik lohus ametist heidetud Püülibergi üle ja uue direktori walimine.

Rodanifude koosolek, kellel grammafoniid on.

Reeleuendajate koosolek: „a“, „g“, ja „b“ kaotamine ja Arabia numbrite 1, 2, 3, 4 5 jne. asemele päris Eesti numbrite I, II, III, IIII jne. tarwitusele wõtmine.

Siendus.

Meie lehe wiimasest (155.) numbris 15. lht. peal on öeldud, et lehemüüjad ühikliku numri pealt 5 kop. saavad. See ei wasta enam ideoludele. Nad saavad 6 kop. Nii siis läheb „Meie Matsi“ numri valmistamine ja lugejatele kätte toimetamine wäljaandjal praegu 29 kop. maksma.

Kõige austusega

Meie Mats.

Meie Matsi järgmine (157.) sõjanummer ilmub 19 augustil.

Tarwitamata jäänud lühemad kirjatööd häwitatakse ära, kui artikli taotlemiseks juure lijatud ei ole. Ruumipuudusel ajakirjas kirjawastuseid ei anta; wastuse saamiseks lühemad kirjatööd postmaks ehk postlaart ligi.

Paberi ja trükitöö hindade tõusmise tagajärjel on „Meie Matsi“ ühikliku numri hinnaks 30 kop. Nendele tellijatele, kelle tellimiseaeg weel lõppenud ei ole, saadame lehe senise hinnaga edasi.

Wastawastajate Teaduse Toimetuse.

M. Schilleri tähe, Tallinnas.

Wäljaandja „Teaduse“ kirjastus.

Kirjawastus.

M. Rändaja, sõjawäljal. Teie kirja awaldamine praegusel kujul oleks ühele ja nendesamadade mõtete kordamine. Selle asemel anname parem korras ta wastase poole arwamisele ruumi.

Sõjameeste pilta lehes awaldamiseks ei wõi meie praegusel ajal enam wastu wõtta, sest et riigi kassade walmistamiseks Tallinnas otja lõppenud on.

Kõige austusega „Meie Mats.“

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind lättesaatmisega aastas 10 r. — I., 6 kuu eest 6 r. 3 kuu eest 3 r. — II. Toimetusest ise ära wiles: aastas 8 rubla, 6 kuu eest 4 r. 50 l., 3 kuu eest 2 r. 50 l. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 30 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Toimetus ja talitus:

Sõja ja Riikliku ühikliku nurgal nr. 48/15 Tallinnas, „Teaduse“ raamatukaupluses.

RAHVUSRAAMATUKOGU
AR